

Міністерство освіти і науки України
Одеський національний політехнічний університет
Інститут бізнесу, економіки та інформаційних технологій
Кафедра економіки підприємств

КУРСОВА РОБОТА
з дисципліни „Економічний аналіз”

Виконала:

студентка 3-го курсу

групи ОЕ-044

Малишко Ю.Ю.

Перевірила:

Поповенко Н.С.

Одеса 2007р.

Додаток №2

Загальні вихідні дані:

1. Даний період – квартал;
2. Коефіцієнт транспортно-заготівельних витрат – 1,5;
3. Коефіцієнт виконання норм – 1,2;
4. Число допоміжних робітників – 10% від чисельності основних робітників;
5. Число керівників і службовців – 5% від чисельності основних робітників;
6. Оплата за 1н/год. для основних працівників – 6,5 грн;
7. Годинна ставка допоміжних робітників – 5 грн;
8. Середній оклад керівних працівників – 1850 грн (у місяць);
9. Додаткова заробітна плата:
  10. основних робітників – 30% від основної зарплати;
  11. допоміжних – 20%;
  12. Відрахування на соцстрах, до пенсійного фонду – 36%;
  13. Витрати на утримання і експлуатацію обладнання – 80% від основної заробітної платні робітників;
14. Загальногосподарські витрати – 30% від ВУЕО і основної зарплати робітників;
15. Адміністративні витрати – 40% від ВУЕО і основної зарплати робітників;
16. Інші витрати – 7% від виробничої собівартості.

Додаток №3

Актив	код рядка	на початок періоду	на кінець періоду
1. Необоротні активи		-	-
Нематеріальні активи:		-	-
залишкова вартість	010	-	-
первісна вартість	011	-	-
накопичена амортизація	012	-	-
Незавершене будівництво	020	-	-
Основні засоби:		-	-
залишкова вартість	030	1091	922
первісна вартість	031	8238	8047
знос	032	7147	7125
Довгострокові фінансові інвестиції:		-	-
які облікуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040	-	-
інші фінансові інвестиції	045	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	050	-	-
Відстрочені податкові активи	060	-	-
Інші необоротні активи	070	-	-
Усього за розділом 1	080	1091	922
11. Оборотні активи			
Запаси:			
виробничі запаси	100	443	224
тварини на відрощуванні та відгодівлі	110	-	-
незавершене виробництво	120	121	77
готова продукція	130	1207	1294
товари	140	-	-
Векселі одержані	150	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:		-	-
чиста реалізаційна вартість	160	152	70
первісна вартість	161	152	70
резерв сумнівних боргів	162	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками:		-	-
з бюджетом	170	245	92
за виданими авансами	180	15	-

із нарахованих доходів	190	-	-
із внутрішніх розрахунків	200	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	-	69
Поточні фінансові інвестиції	220	-	-
Грошові кошти та їх еквіваленти:		-	-
в національній валюті	230	24	12
в іноземній валюті	240	1	17
Інші оборотні активи	250	-	109
Усього за розділом 11	260	2208	1964
111. Витрати майбутніх періодів	270	1	3
БАЛАНС		3300	2889

Пасив	код рядка	на початок періоду	на кінець періоду
1. Власний капітал		-	-
Статутний капітал	300	651	651
Пайовий капітал	310	651	651
Додатковий вкладений капітал	320	632	575
Інший додатковий капітал	330	-	-
Резервний капітал	340	17	17
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	234	378
Неоплачений капітал	360	-	-
Вилучений капітал	370	-	-
Усього за розділом 1	380	2185	2272
11. Забезпечення наступних витрат і платежів		-	-
Забезпечення виплат персоналу	400	-	-
Інші забезпечення	410	-	-
Цільове фінансування	420	-	-
Усього за розділом 11	430	-	-
111. Довгострокові зобов'язання		-	-
Довгострокові кредити банків	440	-	-
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450	-	-
Відстрочені податкові зобов'язання	460	18	-
Інші довгострокові зобов'язання	470	-	-
Усього за розділом 111	480	18	-
1V. Поточні зобов'язання		-	-
Короткострокові кредити банків	500	198	150

Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	-	-
Векселі видатні	520	-	-
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	516	260
Поточні зобов'язання за розрахунками:		-	-
з одержаних авансів	540	82	66
з бюджетом	550	55	37
з позабюджетних платежів	560	-	-
зі страхування	570	83	35
з оплати праці	580	163	69
з учасниками	590	-	-
із внутрішніх розрахунків	600	-	-
Інші поточні зобов'язання	610	-	-
Усього за розділом IV	620	1097	617
V. Доходи майбутніх періодів	630	-	-
БАЛАНС	640	3300	2889

Зміст

1. Вступ.
2. Аналіз діяльності підприємства.
  - 2.1. Розрахунок та аналіз показників виробництва та реалізації продукції.
    - 2.1.1. Обсяг виробництва у вартісному вимірюванні.
    - 2.1.2. Обсяг виробництва у трудовому вимірюванні.
    - 2.1.3. Аналіз структурних змін та їх впливу на обсяг виробництва.
  - 2.2. Розрахунок чисельності трудового персоналу та аналіз його виконання.
    - 2.2.1. Вплив змін у обсягу продукції на кількість основних робітників.
    - 2.2.2. Вплив зміни трудомісткості.
    - 2.2.3. Вплив структурних змін.
    - 2.2.4. Перевірка вірності розрахунків.
  - 2.3. Аналіз продуктивності праці.
  - 2.4. Аналіз використання фонду оплати праці.
    - 2.4.1. Розрахунок фонду оплати праці основних робітників.
      - 2.4.1.1. Розрахунок основної заробітної плати.
      - 2.4.1.2. Основна заробітна плата допоміжних робітників.
      - 2.4.1.3. Розрахунок заробітної плати керівників та службовців.
      - 2.4.1.4. Аналіз фонду оплати праці.
    - 2.5. Аналіз виконання матеріальних ресурсів.
    - 2.6. Аналіз собівартості продукції.
    - 2.7. Аналіз фінансових результатів.
      - 2.7.1. Факторний аналіз прибутку від реалізації продукції.
      - 2.7.2. Аналіз рентабельності.
      - 2.7.3. Аналіз фінансового стану.
- Висновок
- Список використаної літератури.

1. Вступ

Курсова робота по дисципліні „Економічний аналіз” є самостійною роботою студентів, мета якої є закріплення теоретичних знань та накопичення навичок практичного виконання економічних розрахунків. Виконання курсової роботи має показати у якій мірі студент володіє навичками самостійної роботи, вміє користуватися учбовою та довідковою літературою, статистичною та аналітичною інформацією, володіє методами економічного аналізу, здатен використовувати їх для виконання конкретної роботи. Вихідними даними для виконання курсової роботи є статистична та бухгалтерська звітність промислового підприємства.

2. Аналіз діяльності підприємства

2.1 Розрахунок та аналіз показників виробництва та реалізації продукції

Одним із основних показників діяльності підприємства є зростання випуску продукції. Тому аналіз діяльності підприємства розпочинають зі оцінювання результатів виконання плану виробництва. Об'єктивне оцінювання результатів діяльності підприємства щодо випуску продукції проводиться у натуральному вимірі. Узагальнюючим вимірником вважається вартісний показник. Точніше, ніж вартісний показник, характеризує обсяг виконання робіт показник трудомісткості. Тому, перш за все треба розрахувати планові та фактичні результати діяльності по цим показникам.

2.1.1 Обсяг виробництва у вартісному вимірюванні.

$$OB = \sum_{i=1}^n C_i * N_i, \text{ де (1)}$$

OB - обсяг виробництва, тис. грн.;

C_i - ціна і-го виробу, тис. грн.;

N_i - обсяг виробництва і-го виробу у натуральному вимірюванні;

n – Кількість найменувань виробів, в од;

Підставимо вихідні дані:

$$OB_{пл} = 11 * 330 + 8$$

2.1.2 Обсяг виробництва у трудовому вимірюванні.

Обсяг виробництва у трудовому вимірюванні обчислюється за формулою:

$$V = \sum_{i=1}^n t_i * N_i, \text{ де (2)}$$

V - обсяг виробництва, у нормо годинах;

t_i - трудомісткість і-го найменування, у нормо годинах;

N_i - кількість і-х виробів і-го найменування, у натуральному вимірі;

Підставимо вихідні данні:

$$V_{nl} = 50*330+65*420+70*880+65*620=16500+27300+61600+40300=145700 \text{ н}\backslash\text{г}$$

00н\г

$$V_{\phi} = (0,95*50)*280+(0,95*65)*750+(0,95*70)*530+(0,95*65)*650=13300$$

+

$$+46312,5+35245+40137,5=134995 \text{ н}\backslash\text{г}$$

Розрахунки зводимо у таблицю №1, яка має вигляд:

Таблиця №1

Обсяг виробництва продукції

Найменування виробів	Ціна одиниці, тис.грн		Обсяг виробництва, н/год	
	за планом	фактично	за планом	фактично
А	11	12,65	16500	13300
Б	8	8,8	27300	46312,5
В	13	14,95	61600	35245
Г	19	19	40300	40137,5
Усього			145700	134995

На основі даних таблиці розраховуємо показники виконання виробничої програми та роблять висновки. Аналіз виконуємо у такій послідовності:

§ знаходимо відхилення фактичного обсягу від планового у абсолютному вираженні та відносному:

Таблиця №1.1

Найменування виробів	Обсяг виробництва, тис.грн		Відхилення абс.	Відхилення відносно, %	Обсяг виробництва, н/год		Відхилення абс.	Відхилення відносно, %
	за планом	фактично			за планом	фактично		
А	3630	3542	-88	97,58	16500	13300	-3200	80,61
Б	3360	6600	3240	196,43	27300	46312,5	19012,5	169,64
В	11440	7923,5	-3516,5	69,26	61600	35245	-26355	57,22
Г	11780	12350	570	104,84	40300	40137,5	-162,5	99,60
Усього	30210	30415,5	205,5	100,68	145700	134995	-10705	92,65

§ визначаємо темпи зростання та темпи приросту обсягів виробництва у вартісному вимірюванні за наступними формулами:

$$I_p = \frac{OB_{\phi}}{OB_{nl}} ; I_{np} = \frac{OB_{\phi} - OB_{nl}}{OB_{nl}} ; (3)$$

Розрахуємо, виходячи з даних:

$$I_p = \frac{30415,5}{30210} * 100\% = 100,68\% ; I_{np} = 100,68\% - 100\% = 0,68\% ;$$

§ визначаємо темпи зростання та темпи приросту обсягів виробництва у трудовому вимірюванні за наступними формулами:

$$I_p = \frac{V_{\phi}}{V_{nl}} ; I_{np} = \frac{V_{\phi} - V_{nl}}{V_{nl}} (4)$$

Розрахуємо, виходячи з даних:

$$I_p = \frac{134995}{145700} * 100\% = 92,65\% ; I_{np} = 92,65\% - 100\% = -7,35\% ;$$

Звідси можна зробити висновок, що фактичний обсяг виробництва продукції у вартісному вимірюванні був перевиконан на 0,68%, а у трудовому – недовиконан на 7,35%.

2.1.3 Аналіз структурних змін та їх впливу на обсяг виробництва

Аналізуючи динаміку обсягів виробництва слід визначити ті фактори, що спричинили таку тенденцію розвитку. Одним із важливих факторів є фактор зміни структури та асортименту. Факторна модель впливу структури на обсяг виробництва має вигляд:

$$OB = \sum_{i=1}^n N_{заг} * ПВ_i * Ц_i , \text{ де(5)}$$

OB - обсяг виробництва, тис.грн;

$N_{заг}$ - загальний випуск виробництва у натуральних одиницях;

$ПВ_i$ - питома вага і-го виробу;

$Ц_i$ - ціна і-го виробу;

У процесі аналізу необхідно виключити вплив усіх факторів крім структури. Це досягається методом ланцюгових підстановок:

$$OB_{усл}^1 = \sum_{i=1}^n N_{заг\ факт} * ПВ_{i\ план} * Ц_{i\ план} , (6)$$

$$OB_{усл}^1 = 2210 * 0,14667 * 11 = 3565,548 \text{ тис.грн}$$

$$OB_{усл}^2 = \sum_{i=1}^n N_{заг\ факт} * ПВ_{i\ факт} * Ц_{i\ план} , (7)$$

$$OB_{усл}^2 = 2210 * 0,1267 * 11 = 3080,077 \text{ тис.грн}$$

Розрахунки виконуємо за допомогою Таблиці №2:

Таблиця №2

Розрахунок впливу структурного фактору на зміну обсягу виробництва

Найменування виробів	Ціна одиниці, тис.грн	Обсяг випуску, в од.		Питома вага, %		Фактичний обсяг при плановій структурі, од.	Обсяг виробництва при плановій структурі	
		за планом	фактично	за планом	фактично		за планом	фактично
А	11	330	280	14,667	12,670	41,068	3565,548	3080,077
Б	8	420	750	18,667	33,937	140,003	3300,326	6000,062
В	13	880	530	39,111	23,982	207,288	11236,59	6890,029
Г	19	620	650	27,556	29,412	179,114	11570,76	12350,098
Усього		2250	2210	100,0	100,0		29673,288	28320,266

Величина впливу дорівнює:

$$\Delta OB_{стр} = OB_{усл}^2 - OB_{усл}^1, (8)$$

$$\Delta OB_{стр} = 28320,266 - 29673,228 = -1352,962 \text{ тис.грн}$$

Вплив структурного фактору можливо також визначити за допомогою методу абсолютних різниць. Спочатку треба проаналізувати як зміниться середній рівень ціни, а потім, перемножив одержаний результат на фактичний обсяг виробництва визначити розмір впливу. Розрахунок виконується у вигляді таблиці:

Таблиця №3

Розрахунок зміни середньої ціни

Найменування виробів	Ціна одиниці, тис.грн	Структура обсягу виробництва			Зміна середньої ціни, тис.грн
		план	факт	відхилення	
А	11	14,667	12,670	-1,997	11*0,01997=- -0,21967
Б	8	18,667	33,937	15,27	1,2216
В	13	39,111	23,982	-15,129	-1,96677
Г	19	27,556	29,412	1,856	0,35264
Усього		100,0	100,0		-0,6122

Величина загального впливу дорівнює:

$$\Delta OB_{стр} = \sum C_{cp} * N_{факт}^{зап}, (9)$$

$$\Delta OB_{стр} = -0,6122 * 2210 = -1352,962 \text{ тис.грн}$$

Аналізую отримані результати, можна зробити висновок, що фактична структура реалізованої продукції значно відрізняється від планової, тобто

§ значно впала питома вага виробу А та В;

§ значно зросла питома вага виробу Б та Г.

Далі проводимо аналіз виконання плану за асортиментом одним із засобів: „Спосіб найменшого числа”, найменшого відсотку виконання плану щодо виробів, шляхом співвідношення кількості виробів, щодо яких план виконано повністю, і загальної кількості планових позицій.

Розрахунки зведемо у Таблицю №4

Таблиця №4

Найменування виробу	Обсяг виробництва у планових цінах, тис.грн		% виконання плану	Обсяг продукції зарахованої виконання планового асортименту, тис.грн
	за планом	фактично		
А	3630	3080	84,85	3080
Б	3360	6000	178,57	3360

В	11440	6890	60,23	6890
Г	11780	12350	104,84	11780
Усього	30210	28320	93,74	25110

$$Коеф.ас. = \frac{25110}{30210} * 100\% = 83,12\% \quad (10)$$

Аналізую дані, можу зробити висновок, що план по виробництву продукції недовиконали на 6,26%, та недовиконали план по асортименту на 16,88%.

2.2 Розрахунок чисельності трудового персоналу та аналіз його виконання

Перш за все треба визначити кількість основних робітників за формулою:

$$R_{осн} = \frac{V}{F_e * K_{вн}}, \text{ де (11)}$$

V - обсяг випуску в н/год (за планом та фактично);

F_e - ефективний фонд часу робітника, в год.

$K_{вн}$ - коефіцієнт виконання норм (за умови 1,2).

Спочатку визначимо ефективний фонд часу:

$$F_{зр} = (90-28)*8=496\text{год.}$$

Підставимо вихідні дані у формулу:

$$R_{осн}^{nl} = \frac{145700}{496 * 1,2} = \frac{145700}{595,2} = 244,79 \approx 245 \text{ чол.}$$

$$R_{осн}^{\phi} = \frac{134995}{595,2} = 226,81 \approx 227 \text{ чол.}$$

Чисельність допоміжних робітників, керівників та службовців обчислюємо у відсотках від кількості основних робітників.

Чисельність допоміжних робітників:

$$R_{дон} = R_{осн} * 0,1, (12)$$

$$R_{дон}^{nl} = 245 * 0,1 = 25 \text{ чол.}$$

$$R_{дон}^{\phi} = 227 * 0,1 = 23 \text{ чол.}$$

Чисельність керівників та службовців:

$$R_{имн} = R_{осн} * 0,05, (13)$$

$$R_{имн}^{nl} = 245 * 0,05 = 13 \text{ чол.}$$

$$R_{имн}^{\phi} = 227 * 0,05 = 12 \text{ чол.}$$

Розрахунки зводимо у таблицю та аналізуємо зміни у структурі трудових ресурсів.

Таблиця №5

Склад та структура трудових ресурсів

Категорії персоналу	за планом		фактично		Відхилення	
	Кількість осіб	Питома вага, %	Кількість осіб	Питома вага, %	осіб	%
Працівники всього у т.ч	283	100	262	100	-21	-
основні	245	86,572	227	86,641	-18	0,069
допоміжні	25	8,834	23	8,779	-2	-0,055

керівники та службовці	13	4,594	12	4,58	-1	-0,014
------------------------	----	-------	----	------	----	--------

Виходячи з даних можна зробити висновок, що кількість фактичних робітників зменшилась в порівнянні з плановою на -21 чоловіка. На це вплинула зміна кількості основних робітників на -18 чол., допоміжних на -2 чол., керівників та службовців на -1 чол.

На зміну кількості працівників впливає обсяг виробництва, структура випуску продукції, зміни у технічному рівні виробництва. Для визначення впливу кожного із факторів виконується відповідний аналіз.

2.2.1 Вплив змін у обсягу продукції на кількість основних робітників

$$\Delta R_{осн}^{OB} = R_{осн}^{пл} * I_{OB} - R_{осн}^{пл}, \text{ де (14)}$$

$\Delta R_{осн}^{OB}$ - зменшення кількості основних робітників, осіб;

$R_{осн}^{пл}$ - планова кількість основних робітників, осіб;

I_{OB} - індекс росту обсягу виробництва у вартісному вимірюванні.

$$\Delta R_{осн}^{OB} = 245 * 1,0068 - 245 = 2 \text{ чол.}$$

2.2.2 Вплив зміни трудомісткості:

$$\Delta R_t = \frac{\Delta t}{F_e * K_{вн}}, \text{ де(15)}$$

ΔR_t - величина зміни кількості основних робітників за рахунок зміни трудомісткості, осіб;

Δt - зміна трудомісткості по загальному обсягу продукції, н/год.

$$\Delta t = \sum_{i=1}^n (N_t^{nl} * t_i^{\phi}) - \sum_{i=1}^n (N_t^{nl} * t_i^{nl}), (16)$$

Визначимо цю зміну виходячи з даних:

$$\Delta t = (330(0,95*50) + 420(0,95*65) + 880(0,95*70) + 620(0,95*65)) - (330*50 + 420*65 + 880*70 + 620*65) = 138415 - 145700 = -7285 \text{ н/год.}$$

$$\Delta R_t = \frac{-7285}{496 * 1,2} = -13 \text{ чол.}$$

2.2.3 Вплив структурних змін:

$$\Delta R_{осн}^c = \frac{(t_{y\phi}^{\phi} - t_{y\phi}^{nl}) * OB_{\phi}}{F_e * K_{ен}} - \Delta R_t, \text{ де (17)}$$

$\Delta R_{осн}^c$ - величина зміни кількості робітників за рахунок структури виробленої продукції, осіб;

$t_{y\phi}^{\phi}, t_{y\phi}^{nl}$ - відносна трудомісткість на 1000 грн. виробленої продукції, фактична та планова, грн.

Визначимо:

$$t_{y\phi}^{\phi} = \frac{V_{\phi}}{OB_{\phi}} = \frac{134995}{30415,5} = 4,44 \text{ грн.}$$

$$t_{y\phi}^{nl} = \frac{V_{nl}}{OB_{nl}} = \frac{145700}{30210} = 4,82 \text{ грн.}$$

Підставимо дані:

$$\Delta R_{осн}^c = \frac{(4,44 - 4,82) * 30415,5}{496 * 1,2} + 13 = -6,42 \approx -7 \text{ чол.}$$

2.2.4 Перевірка вірності розрахунків:

$$\Delta R = \Delta R_{осн}^{OB} + \Delta R_{осн}^C + \Delta R_t, \text{ де (18)}$$

ΔR - загальне відхилення кількості.

Підставимо дані:

$$\Delta R = 2 - 7 - 13 = -18 \text{ чол.}$$

Аналізуючи отримані дані можна зробити висновок, що зниження приросту основних робітників виникло за рахунок зміни обсягу випуску та збільшення чисельності робітників на 2 чол., за рахунок впливу структурних змін та зменшення чисельності на 13 чол., за рахунок впливу зміни трудомісткості та зменшення чисельності на 1 чол.

2.3 Аналіз продуктивності праці

Аналіз продуктивності праці розпочинають із розрахунку її рівня за планом та фактично (працюючих та основних робітників).

$$P_{III} = \frac{OB}{R}; \quad P_{OP} = \frac{OB}{R_{осн}}, \text{ де(19)}$$

P_{III}, P_{OP} - продуктивність праці працюючих, основних робітників відповідно, в грн.

При виконанні аналізу продуктивності праці вивчають її рівень, відхилення від плану темпів росту та приросту, а також вплив структури працівників.

Підставимо дані, та отримаємо виробітку на одного робітника:

$$P_{op}^{nl} = \frac{30210}{245} = 123,306 \text{ тис. грн./чол.}$$

$$P_{op}^{\phi} = \frac{30415,5}{227} = 134 \text{ тис. грн./чол.}$$

Визначимо відхилення продуктивності праці одного робітника:

$$\Delta P_{op} = 134 - 123,306 = 10,694 \text{ тис. грн./чол}$$

Підставимо дані, та отримаємо виробітку на одного працюючого:

$$P_{III}^{nl} = \frac{30210}{283} = 106,75 \text{ тис. грн./чол.}$$

$$P_{III}^{\phi} = \frac{30415,5}{262} = 116,099 \text{ тис. грн./чол.}$$

Визначимо відхилення продуктивності праці на одного працівника:

$$\Delta P_{III} = 116,099 - 106,75 = 9,349 \text{ тис. грн./чол.}$$

А тепер визначимо темпи росту та приросту рівня продуктивності праці за наступними формулами:

$$I_p = \frac{P_{III}^{\phi}}{P_{III}^{nl}} * 100\% ; I_{np} = \frac{P_{III}^{\phi} - P_{III}^{nl}}{P_{III}^{nl}} ; (20)(20)$$

Визначаємо темп росту та приросту на одного працівника відповідно:

$$I_p = \frac{116,099}{106,75} * 100\% = 118,8\%$$

$$I_{np} = 118,8\% - 100\% = 8,8\%$$

Звідси можна зробити висновок, що продуктивність праці збільшилась на 8,8%, що доводить вплив зниження чисельності працівників на підприємстві.

Розрахунок впливу структурного фактору виконують засобом ланцюгових підстановок, виходячи з такої моделі:

$$P_{ПП} = P_{OP} * ПВ_{OP} * ПВ_P, \text{ де(21)}$$

$ПВ_{OP}$ - питома вага основних робітників у загальній кількості робітників;

$ПВ_P$ - питома вага робітників у загальній кількості працюючих.

Виходячи з даних, отримуємо:

$$ПВ_{op}^{nl} = \frac{R_{ocн}}{R_{ocн} + R_{дон}} = \frac{245}{245 + 25} = 0,9074$$

$$ПВ_{op}^{\phi} = \frac{227}{227 + 23} = 0,908$$

$$ПВ_p^{nl} = \frac{R_{ocн} + R_{дон}}{R_{заг}} = \frac{245 + 25}{283} = 0,9541$$

$$ПВ_p^{\phi} = \frac{227 + 23}{262} = 0,9542$$

$$P_{ПП\text{ усл}}^1 = 134 * 0,9074 * 0,9541 = 116,01 \text{ тис.грн./чол.}$$

$$P_{ПП\text{ усл}}^2 = 134 * 0,908 * 0,9541 = 116,09 \text{ тис.грн./чол.}$$

За рахунок збільшення продуктивності праці основних робітників, продуктивність праці працівників змінилась: $116,01 - 106,75 = 9,26$ тис.грн/чол.

За рахунок збільшення питомої ваги основних робітників у загальній кількості робітників, продуктивність праці працівників змінилась: $116,09 - 116,01 = 0,08$ тис.грн./чол.

За рахунок збільшення питомої ваги робітників у загальній кількості працюючих, продуктивність праці працівників змінилась: $116,099 - 116,09 = 0,009$ тис.грн/чол.

Перевірка: $9,26 + 0,08 + 0,009 = 9,349$ тис.грн/чол.

Висновок: продуктивність праці змінилась на 9,349 за рахунок збільшення продуктивності праці основних робітників на 9,26, за рахунок збільшення питомої ваги основних робітників у загальній кількості робітників на 0,08, за рахунок збільшення питомої ваги робітників у загальній кількості працюючих на 0,009.

Завершальним етапом використання трудових ресурсів є обчислення впливу факторів на обсяг виробництва. Цей розрахунок виконуємо трьома методами: методом ланцюгових підстановок, інтегральним та індексним.

Визначимо вплив чисельності і продуктивності праці на обсяг методом ланцюгових підстановок:

Загальний вплив на ОВ:

$$OB_{\phi} - OB_{nl} = 30415,5 - 30210 = 205,5 \text{ тис.грн.}$$

$$OB_{nl} = 30210 \text{ тис.грн.}$$

а) вплив зміни чисельності:

$$OB_{\text{усл}}^1 = R_{\text{заг}}^{\phi} * \Pi_{III}^{nl}, (22)$$

$$OB_{\text{усл}}^1 = 262 * 106,75 = 27968,5 \text{ тис.грн}$$

б) вплив продуктивності праці:

$$OB_{\phi} = 30415,5 \text{ тис.грн.}$$

За рахунок впливу чисельності, обсяг змінився:

$$27968,5 - 30210 = -2241,5 \text{ т.грн}$$

За рахунок впливу продуктивності праці, ОБ змінився:

$$30415,5 - 27968,5 = 2447 \text{ тис.грн}$$

$$\text{Перевірка: } 2447 - 2241,5 = 205,5 \text{ тис.грн}$$

Висновок: Обсяг виробництва змінився на 205,5 тис.грн за рахунок чисельності він зменшився на 2241,5 тис.грн, за рахунок продуктивності він збільшився на 2447 тис.грн.

Визначимо вплив чисельності і продуктивності труда на обсяг інтегральним методом:

а) влияние изменения численности:

$$\Delta OB_R = \Pi_{III}^{nl} * \Delta R + \frac{\Delta \Pi_{III} * \Delta R}{2}, \text{ де (23)}$$

Π_{III}^{nl} - планова продуктивність праці на одного працюючого;

$\Delta \Pi$ - приріст производительности;

ΔR - прирост численности.

$$\Delta OB_R = 106,75 * (-21) + \frac{9,349 * (-21)}{2} = -2339,9145 \text{ тис. грн}$$

б) вплив продуктивності праці:

$$\Delta OB_{II} = R_{заг}^{nl} * \Delta\Pi_{III} + \frac{\Delta\Pi_{III} * \Delta R}{2}, \text{ де (24)}$$

R_{nl} - плановая производительность труда;

$\Delta\Pi$ - прирост производительности

ΔR - прирост численности.

$$\Delta OB_{II} = 283 * 9,349 + \frac{9,349 * (-21)}{2} = 2547,6025 \text{ тис. грн}$$

Перевірка: 2547,6025 - 2339,9145 = 207,688 тис. грн

Висновок: За рахунок впливу чисельності ОВ зменшився на 2339,9145 т.грн., а за рахунок впливу продуктивності праці ОВ збільшився на 2547,6025 т.грн

Визначимо вплив чисельності і продуктивності труда на обсяг індексним методом:

Загальний вплив:

$$I_{III} = \frac{\sum \Pi_{III}^{\phi} * R_{заг}^{\phi}}{\sum \Pi_{III}^{nl} * R_{заг}^{nl}} = \frac{116,099 * 262}{106,75 * 283} = 1,0069, (25)$$

а) индекс влияния численности:

$$I_R = \frac{\sum \Pi_{nl} * R_{\phi}}{\sum \Pi_{nl} * R_{nn}}, \text{ де (26)}$$

$$I_R = \frac{106,75 * 262}{106,75 * 283} = 0,9258$$

б) индекс влияния выработки:

$$I_{II} = \frac{\sum P\phi * R\phi}{\sum P_{пл} * R\phi} \quad (27)$$

$$I_{II} = \frac{116,099 * 262}{106,75 * 262} = 1,0876$$

$$\text{Перевірка: } I_{III} = 0,9258 * 1,0876 = 1,0069$$

Висновок: За рахунок впливу чисельності та продуктивності обсяг виробництва збільшився у 1,0069 рази.

2.4. Аналіз використання фонду оплати праці:

Розрахунок планового та фактичного фонду заробітної плати виконується по різних категоріям працюючих.

2.4.1 Розрахунок фонду оплати праці основних робітників:

2.4.1.1 Розрахунок основної заробітної плати:

$$ЗП_{оп} = \sum_{i=1}^n t_i * N_i * C_{н/ч}, \text{ де(28)}$$

$ЗП_{оп}$ - фонд ЗП основних робітників;

t_i - трудомісткість і-го виробу, в н/г;

N_i - об'єм виробництва, в шт.

$C_{н/ч}$ - стоимость нормо-часа, в грн.

Підставимо данні:

$$ЗП_{оп}^{пл} = 145700 * 6,5 = 947050 \text{ грн.}$$

$$ЗП_{op}^{\phi} = 134995 * 6,5 = 877467,5 \text{ грн.}$$

Додаткова заробітна плата:

$$ЗП_{op}^{\delta} = ЗП_{op} * 0,3, \quad (29)$$

Підставимо дані:

$$ЗП_{op_{пл}}^{\delta} = 947050 * 0,3 = 284115 \text{ грн.}$$

$$ЗП_{op_{\phi}}^{\delta} = 877467,5 * 0,3 = 263240,25 \text{ грн.}$$

Відрахування на заробітну плату:

$$З_{отч} = (ЗП_{op} + ЗП_{op}^{\delta}) K_c, \text{ де (30)}$$

K_c - коефіцієнт відрахування на соціальне страхування;

Зробимо розрахунки:

$$ЗП_{отч}^{пл} = (947050 + 284115) * 0,36 = 443219,4 \text{ грн.}$$

$$ЗП_{отч}^{\phi} = (877467,5 + 263240,25) * 0,36 = 410654,77 \text{ грн.}$$

2.4.1.2. Основна заробітна плата допоміжних робітників:

$$ЗП_{вр} = C_{чс} * R_{с} * F_{с}, \text{ де (31)}$$

$C_{чс}$ - плата за 1 годину роботи, у грн.

$R_{пл}$ - численность, чол.

$F_{\text{эр}}$ - ефективний фонд часу одного робітника, в год.

Підставимо дані:

$$ЗП_{\text{эр}}^{\text{нл}} = 5 * 25 * 496 = 62000 \text{ грн.}$$

$$ЗП_{\text{эр}}^{\text{ф}} = 5 * 23 * 496 = 57040 \text{ грн.}$$

Додаткова заробітна плата:

$$ЗП_{\text{эр}}^{\text{д}} = ЗП_{\text{эр}} * K_{\text{д}}, (32)$$

Розрахуємо:

$$ЗП_{\text{эрПЛ}}^{\text{д}} = 62000 * 0,2 = 12400 \text{ грн.}$$

$$ЗП_{\text{эрФ}}^{\text{д}} = 57040 * 0,2 = 11408 \text{ грн.}$$

Відрахування на заробітну плату:

$$З_{\text{отч}} = (ЗП_{\text{эр}} + ЗП_{\text{эр}}^{\text{д}}) K_{\text{с}}, (33)$$

Розрахуємо:

$$ЗП_{\text{отч}}^{\text{нл}} = (62000 + 12400) * 0,36 = 26784 \text{ грн.}$$

$$ЗП_{\text{отч}}^{\text{ф}} = (57040 + 11408) * 0,36 = 24641,28 \text{ грн.}$$

2.4.1.3 Розрахунок заробітної плати керівників та службовців:

$$ЗП_{гпп} = O * 12 * R_{гпп}, \text{ де (34)}$$

O – середній розмір місячного окладу одного керівника, грн;

$R_{гпп}$ - кількість керівників та службовців;

$$ЗП_{гпп}^{nl} = 1850 * 12 * 13 = 288600 \text{ грн.}$$

$$ЗП_{гпп}^{\phi} = 1850 * 12 * 12 = 266400 \text{ грн.}$$

2.4.1.4 Аналіз фонду оплати праці:

На зміну величини фонду оплати праці впливають такі фактори:

- обсяг виробництва;
- зміна кількості працюючих;
- зміна середньої заробітної плати.

Вплив обсягу виробництва обчислюється таким чином:

$$\Delta \Phi ОП = \Phi ОП_{\phi} - \Phi ОП_{nl} * I_{ОВ}, \text{ де (35)}$$

$\Delta \Phi ОП$

$\Phi ОП_{nl}, \Phi ОП_{\phi}$ - зміна фонду оплати праці та плановий і фактичний фонд

оплати;

$$\Phi ОП_{nl} = (947050 + 284115 + 443219,4) + (62000 + 12400 + 26784) + 288600 = 2064168,4$$

грн

$$\Phi ОП_{\phi} = (877467,5 + 263240,25 + 410654,77) + (57040 + 11408 + 24641,28) + 266400 = 1910851,6 \text{ грн}$$

$$\Delta \Phi ОП = 1910851,6 - 2064168,4 * 1,0068 = -167353,1 \text{ грн.}$$

$$ЗП_{nl}^{cp} = 2064168,4 / 283 = 7293,88 \text{ грн.}$$

$$ЗП_{\phi}^{cp} = 1910851,6/262=7293,33 \text{ грн.}$$

$$\Delta ЗП = 7293,33-7293,88=-0,55 \text{ грн}$$

Розглянемо вплив чисельності і середньої заробітної плати інтегральним методом:

Загальний

вплив: $\Delta \Phi ОП = \Phi ОП_{\phi} - \Phi ОП_{nl} = 1910851,6 - 2064168,4 = -153316,8 \text{ грн.}$

За рахунок изменения численности:

$$\Delta \Phi ОТ = ЗП_{nl} * \Delta R + \frac{\Delta ЗП * \Delta R}{2} \quad (36)$$

$$\Delta \Phi ОТ = 7293,88 * (-21) + \frac{-0,55 * (-21)}{2} = -153165,71 \text{ грн.}$$

За рахунок изменения средней заработной платы:

$$\Delta \Phi ОТ = \Delta ЗП * R_{nl} + \frac{\Delta ЗП * \Delta R}{2} \quad (37)$$

$$\Delta \Phi ОТ = -0,55 * 283 + \frac{-0,55 * (-21)}{2} = -149,875 \text{ грн.}$$

Перевірка: $\Delta \Phi ОТ_R + \Delta \Phi ОТ_{ЗП} = \Phi ОТ_{\phi} - \Phi ОТ_{nl}$

$$-153165,71 - 149,875 = -153316,8 \text{ грн}$$

Висновок: ФОП зменшився за рахунок зменшення чисельності на 153165,71 грн. та за рахунок зменшення середньої заробітної плати на 149,875 грн.

Розглянемо вплив чисельності і середньої заробітної плати методом цепних підстановок:

Вплив зміни чисельності:

$$\Phi OP_{\text{усл}}^1 = R_{\phi} * ЗП_{\text{пл}}^{\text{ср}}$$

$$\Phi OP_{\text{усл}}^1 = 262 * 7293,88 = 1910996,5 \text{ грн}$$

Вплив зміни середньої заробітної плати:

$$\Phi OP_{\phi} = 1910851,6 \text{ грн}$$

За рахунок зміни чисельності ФОП змінився:

$$1910996,5 - 2064168,4 = -153171,9 \text{ грн}$$

За рахунок зміни середньої заробітної плати:

$$1910851,6 - 1910996,5 = -144,9 \text{ грн}$$

$$\text{Перевірка: } -153171,9 - 144,9 = -153316,8 \text{ грн.}$$

Висновок: ФОП змінився за рахунок зменшення чисельності на 153171,9 грн та середньої ЗП на 144,9 грн.

2.5 Аналіз використання матеріальних ресурсів:

Аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів проводиться на основі розрахунку показника матеріаловіддачі, яка визначається за формулою:

$$M_{\text{e}} = \frac{OB}{M}, \text{ де (38)}$$

OB – Обсяг виробництва у вартісному вимірюванні;

M – витрати на матеріали.

$$M_{nl} = 330 * 0,4 + 420 * 0,3 + 880 * 2,1 + 620 * 3,9 = 4524 \text{ т.грн}$$

$$M_{усл}^1 = 280 * 0,4 + 750 * 0,3 + 530 * 2,1 + 650 * 3,9 = 3985 \text{ т.грн}$$

$$M_{усл}^2 = 280 * (0,4 * 1,25) + 750 * (0,3 * 1,25) + 530 * (2,1 * 1,25) + 650 * (3,9 * 1,25) = 4981,25 \text{ т.грн}$$

$$M_{\phi} = 280 * (0,4 * 1,25) * (1 - 0,02) + 750 * (0,3 * 1,25) * (1 - 0,02) + 530 * (2,1 * 1,25) * (1 - 0,02) + 650 * (3,9 * 1,25) * (1 - 0,02) = 137,2 + 275,625 + 1363,425 + 3105,375 = 4881,63$$

Загальний вплив матеріальних ресурсів:

$$\Delta M = M_{\phi} - M_{nl} = 4881,63 - 4524 = 357,625 \text{ тис.грн}$$

Вплив обсягу виробництва:

$$M_{усл}^1 - M_{nl} = 3985 - 4524 = -539 \text{ тис.грн}$$

Вплив цін:

$$M_{усл}^2 - M_{усл}^1 = 4981,25 - 3985 = 996,25 \text{ тис.грн}$$

Вплив матеріаломісткості:

$$M_{\phi} - M_{усл}^2 = 4881,63 - 4981,25 = -99,62 \text{ тис.грн}$$

$$\text{Перевірка: } 996,25 - 539 - 99,62 = 357,625 \text{ тис.грн}$$

Висновок: Використання матеріальних ресурсів збільшиться на 457,25 тис.грн за рахунок впливу (зменшення) обсягу виробництва на 539 тис.грн та за рахунок впливу (росту) прямих матеріальних витрат на 996,25 тис.грн

Для розрахунку впливу факторів на матеріаловіддачу планові показники матеріальних витрат та випущеної продукції перераховуються на фактичні. Застосуємо метод ланцюгових підстановок:

Таблиця №6

Найменування виробів	Ціна одиниці продукції, тис.грн		Обсяг випуску, в од.		Питома вага, %		Матеріальні витрати, тис.грн	
	за планом	фактично	за планом	фактично	за планом	фактично	за планом	фактично
А	11	12,65	330	280	14,667	12,670	0,4	0,5
Б	8	8,8	420	750	18,667	33,937	0,3	0,375
В	13	14,95	880	530	39,111	23,982	2,1	2,625
Г	19	19	620	650	27,556	29,412	3,9	4,875
Усього			2250	2210	100,0	100,0		

$$M_{\phi}^{пл} = \frac{OB_{пл}}{M_{пл}} = \frac{30210}{4524} = 6,678 \text{ тис.грн}$$

$$M_{\text{вусл}}^1 = \frac{OB_{\text{вусл}}^1}{M_{\text{вусл}}^1} = \frac{29673,288}{4443,6} = 6,678 \text{ тис.грн}$$

$$M_{\text{вусл}}^2 = \frac{OB_{\text{вусл}}^2}{M_{\text{вусл}}^2} = \frac{28320,266}{3985} = 7,107 \text{ тис.грн}$$

$$M_{\text{вусл}}^3 = \frac{OB_{\text{вусл}}^3}{M_{\text{вусл}}^3} = \frac{28320,266}{4981,25} = 5,685 \text{ тис.грн}$$

$$M_{\phi}^{\phi} = \frac{OB_{\phi}}{M_{\phi}} = \frac{30415,5}{4981,25} = 6,106 \text{ тис.грн}$$

Загальний вплив матеріаловіддачі:

$$6,106 - 6,678 = -0,572 \text{ тис.грн}$$

Вплив обсягу:

$$6,678-6,678=0\text{тис.грн}$$

Вплив структури:

$$7,107-6,678=0,429\text{тис.грн}$$

Вплив прямих матеріальних витрат:

$$5,685-7,107=-1,422\text{тис.грн}$$

Вплив ціни:

$$6,106-5,685=0,421\text{тис.грн}$$

$$\text{Перевірка: } 0,429-1,422+0,421=-0,572\text{тис.грн}$$

Висновок: Матеріаловіддача зменшилась на 0,572тис.грн за рахунок зміни(збільшення) структури на 0,429тис.грн, за рахунок зміни(зменшення) матеріальних витрат на -1,422тис.грн, за рахунок зміни(збільшення) ціни на 0,421тис.грн

Вплив показників матеріаловіддачі та кількості матеріальних ресурсів на обсяг виробництва обчислюємо методом ланцюгових підстановок та інтегральним методом.

Розрахуємо методом ланцюгових підстановок:

$$OB_{nl} = 30210 \text{ тис.грн}$$

$$OB_{ysl}^1 = M_{\phi}^1 * M_{nl} = 6,106 * 4524 = 27623,5 \text{ тис.грн}$$

$$OB_{\phi} = 30415,5 \text{ тис.грн}$$

$$\text{Загальний вплив: } 30415,5-30210=205,5\text{тис.грн}$$

Вплив матеріаловіддачі:

$$27623,5 - 30210 = -2586,5 \text{ тис.грн}$$

Вплив кількості матеріальних ресурсів:

$$30415,5 - 27623,5 = 2792 \text{ тис.грн}$$

$$\text{Перевірка: } 2792 - 2586,5 = 205,5 \text{ тис.грн}$$

Висновок: Обсяг виробництва змінився на 205,5 тис.грн за рахунок зміни(зменшення) матеріаловіддачі на 2586,5 тис.грн та за рахунок зміни(збільшення) кількості матеріальних ресурсів на 2792 тис.грн.

Розрахуємо інтегральним методом:

Вплив кількості матеріальних ресурсів:

$$\Delta OB_M = M_{\epsilon}^{nl} * \Delta M + \frac{\Delta M_{\epsilon} * \Delta M}{2}, (39)$$

$$\Delta OB_M = 6,678 * 457,25 + \frac{-0,572 * 457,25}{2} = 2922,742 \text{ тис.грн}$$

Під впливом зміни кількості матеріальних ресурсів обсяг виробництва збільшився на 2922,742 тис.грн

Вплив матеріаловіддачі:

$$\Delta OB_{M\epsilon} = M_{nl} * \Delta M_{\epsilon} + \frac{\Delta M_{\epsilon} * \Delta M}{2}, (40)$$

$$\Delta OB_{M\epsilon} = 4524 * (-0,572) + \frac{-0,572 * 457,25}{2} = -2718,5 \text{ тис.грн}$$

Під впливом зміни матеріаловіддачі обсяг виробництва знизився на 2718,5 тис.грн

Перевірка: $2922,742 - 2718,5 = 205,5$ тис.грн

2.6 Аналіз собівартості продукції:

Для аналізу собівартості продукції слід обчислити планові та фактичні витрати за статтями калькуляції по окремим видам виробів та в цілому на загальний випуск. При аналізі розраховується відхилення абсолютне та відносне фактичних витрат від планових по усім статтям калькуляції, а також вивчимо структуру собівартості. Для цього розрахунки зводимо у таблицю.

Деякі розрахунки будемо обчислювати виходячи з наступних формул:

1. Сировина та матеріали:

$Пл = \text{прямі матеріальні витрати (см. Додаток №1)}$

$Ф = \text{прямі матеріальні витрати} * \text{ріст цін на матеріали у звітному періоді (см. Додаток №1)}$

2. Покупні вироби:

$Пл = \text{покупні вироби в плановому році}$

$Ф = \text{покупні вироби в плановому році} * \text{ріст цін на покупні вироби у звітному році.}$

3. Основна ЗП виробничих робітників:

$Пл = \text{трудомісткість} * \text{оплата за 1н./год}$

$Ф = Пл * \% \text{ зниження трудомісткості у звітному періоді}$

4. Додаткова ЗП:

$Пл = \text{основна ЗП за плановий період} * 30\%$

$\Phi = \text{основна ЗП за звітний період} * 30\%$

5. Відрахування:

$\text{Пл} = (\text{основна ЗП} + \text{додаткова ЗП}) \text{ за плановий період} * 36\%$

$\Phi = (\text{основна ЗП} + \text{додаткова ЗП}) \text{ за звітний період} * 36\%$

6. ВУЕО:

$\text{Пл} = \text{основна ЗП за плановий період} * 80\%$

$\Phi = \text{основна ЗП за звітний період} * 80\%$

7. Загальновиробничі витрати:

$\text{Пл} = (\text{ВУЕО за плановий період} + \text{основна ЗП за плановий період}) * 30\%$

$\Phi = (\text{ВУЕО за звітний період} + \text{основна ЗП за звітний період}) * 30\%$

8. Виробнича собівартість: $\sum (1) + (2) + (3) + (4) + (5) + (6) + (7)$

9. Інші витрати:

$\text{Пл} = \text{виробнича собівартість за плановий період} * 7\%$

$\Phi = \text{виробнича собівартість за звітний період} * 7\%$

10. Адміністративні витрати:

$\text{Пл} = (\text{ВУЕО за плановий період} + \text{основна ЗП за плановий період}) * 40\%$

$\Phi = (\text{ВУЕО за звітний період} + \text{основна ЗП за звітний період}) * 40\%$

Щож, зробимо наші розрахунки:

Аналіз собівартості продукції(А) Таблица № 7

Статті витрат	За планом		Фактично		Відхилення	
	сума	%	сума	%	сума	%
1. Сировина та матеріали	0,4	6,42	0,5	7,59	+0,1	
2. Покупні вироби	4,2	67,46	4,494	68,19	+0,294	
3. Основна ЗП	0,325	5,22	0,309	4,69	-0,016	
4. Додаткова ЗП	0,0975	1,57	0,0927	1,41	-0,0048	
5. Відрахування на ЗП	0,1521	2,44	0,1446	2,19	-0,0075	
6. ВУЕО	0,26	4,18	0,247	3,75	-0,013	
7. Загальногосподарські витрати						
8. Производственная с/с	0,176	2,83	0,1668	2,53	-0,0092	
9. Інші витрати	5,6	89,94	5,95	90,28	+0,35	
10. Адміністративні витрати	0,392	6,3	0,4165	6,32	+0,0245	
11. Повна С/С, тис грн						
12. С/с випуску усіх виробів А	0,234	3,76	0,2224	3,37	-0,0116	
	6,237	100	6,593	100	+0,364	
	2058,1		1846			

Аналіз собівартості продукції(Б) Таблица № 8

Статті витрат	За планом		Фактично		Відхилення	
	сума	%	сума	%	сума	%
1. Сировина та матеріали	0,3	6,23	0,375	7,5	+0,075	
2. Покупні вироби	2,6	54,02	2,782	55,67	+0,182	
3. Основна ЗП	0,423	8,79	0,4014	8,033	-0,0216	
4. Додаткова ЗП	0,1269	2,64	0,12	2,4	-0,0069	
5. Відрахування на ЗП	0,198	4,11	0,188	3,76	-0,01	
6. ВУЕО	0,338	7,02	0,321	6,42	-0,017	
7. Загальногосподарські витрати						
8. Производственная с/с	0,228	4,74	0,2168	4,34	-0,0112	
9. Інші витрати	4,214	87,55	4,4	88,05	0,186	
10. Адміністративні витрати	0,295	6,13	0,308	6,16	0,013	
11. Повна С/С, тис грн						
12. С/с випуску усіх виробів Б	0,304	6,32	0,289	5,96	-0,015	
	4,813	100	5	100	0,184	
	2021,45		3750,9			

Аналіз собівартості продукції(В) Таблица № 9

Статті витрат	За планом		Фактично		Відхилення	
	сума	%	сума	%	сума	%
1. Сировина та матеріали	2,1	24,79	2,625	28,41	+0,525	
2. Покупні вироби	4,1	48,41	4,387	47,47	+0,287	
3. Основна ЗП	0,455	5,37	0,432	4,67	-0,023	
4. Додаткова ЗП	0,1365	1,61	0,1296	1,4	-0,0068	
5. Відрахування на ЗП	0,213	2,51	0,2012	2,19	-0,011	
6. ВУЕО	0,364	4,298	0,346	3,74	-0,018	
7. Загальногосподарські витрати						
8. Производственная с/с	0,246	2,9	0,233	2,52	-0,013	
9. Інші витрати	7,615	89,9	8,35	90,36	0,74	
10. Адміністративні витрати	0,533	6,29	0,585	6,28	0,047	
11. Повна С/С, тис грн						
12. С/с випуску усіх виробів В	0,3276	3,87	0,311	3,37	-0,0166	
	8,475	100	9,246	100,0	+0,771	
	7458,57		4900,73			

Аналіз собівартості продукції(Г) Таблица № 10

Статті витрат	За планом		Фактично		Відхилення	
	сума	%	сума	%	сума	%
1. Сировина та матеріали	3,9	34,4	4,875	38,45	+0,975	
2. Покупні вироби	5,1	44,98	5,457	43,04	+0,357	
3. Основна ЗП	0,423	3,73	0,4014	3,166	-0,0216	
4. Додаткова ЗП	0,1269	1,12	0,12	0,95	-0,0069	
5. Відрахування на ЗП	0,198	1,75	0,188	1,48	-0,01	
6. ВУЕО	0,338	2,98	0,321	2,53	-0,017	
7. Загальногосподарські витрати						
8. Производственная с/с	0,228	2,01	0,2167	1,71	-0,0112	
9. Інші витрати	10,314	90,97	11,58	91,34	1,266	
10. Адміністративні витрати	0,72	6,35	0,81	6,39	0,09	
11. Повна С/С, тис грн						
12. С/с випуску усіх виробів Г	0,3044	2,68	0,289	2,28	-0,015	
	11,338	100	12,678	100,0	+1,34	
	7029,7		8240,8			

Висновок: Негативний вплив мають статті: сировина і матеріали. Їх вплив поширюється на всі вироби крім виробу Г.

Вплив всіх інших статей позитивний, т.е. на зниження собівартості продукції. Значний вплив (позитивний) мають ст.Основна ЗП та ст.Додаткова ЗП через зниження трудомісткості, а також ст.ВУЕО, ст.Адміністративні витрати та ст.Загальногосподарські витрати, т.к. виходять із результатів ст.Основна ЗП.

Для виконання факторного аналізу усього товарного випуску визначається собівартість окремих видів виробів (планова та фактична), обчислюється собівартість усього випуску за плановими показниками та фактичними витратами. Розрахунки зводяться у Таблицю №11.

Таблиця №11

Інформація для факторного аналізу собівартості

Показники	За планом	Фактичний випуск		
		По плановій собівартості та плановим цінам	По фактичній собівартості та фактичним цінам	Відхилення
Собівартість, тис грн	18567,82	17217,56	18737,12	+1519,56
Товарна продукція, тис грн	30210	30415,5	30415,5	
Витрати на 1 грн продукції	0,61	0,607	0,62	+0,013

$$1) \quad 2058,1+2021,45+7458,57+7029,7=18567,82\text{тис.грн}$$

$$2) 280*6,237+750*4,813+530*8,475+650*11,338=17217,56\text{тис.грн}$$

$$3) 280*6,593+750*5+530*9,246+650*12,678=18737,12\text{тис.грн}$$

Загальне відхилення фактичної собівартості від планової залежить від:

- зміни обсягу продукції;
- зміни структури виготовленої продукції;
- зміни рівня витрат.

Загальний вплив цих факторів:

$$18737,12 - 18567,82 = 169,3$$

Величину впливу цих факторів виконують нижче наведеними засобами:

1) вплив зміни обсягу випуску продукції:

$$\Delta C_o = \left(\frac{OB_\phi}{OB_{пл}} * 100 - 100 \right) * C_{пл}, \text{ де(41)}$$

ΔC_o - величина впливу за рахунок зміни обсягу, тис.грн

$OB_\phi, OB_{пл}$ - обсяг виробництва фактичний і плановий відповідно, тис.грн

$C_{пл}$ - собівартість планова, тис.грн

$$\Delta C_o = \left(\frac{30415,5}{30210} * 100 - 100 \right) * 18567,82 = 12630 \text{ тис.грн}$$

Вплив зміни обсягу виробництва:

$$12630 - 18567,82 = -5934,91 \text{ тис.грн}$$

2) вплив структурних змін:

$$\Delta C_c = C_{факт}^1 - C_{пл} - \Delta C_o, \text{ де(42)}$$

$C_{факт}^1$ - фактичний випуск за плановою собівартістю;

$$\Delta C_c = 17217,56 - 18567,82 - 12630 = -13980,26 \text{ тис.грн}$$

3) за рахунок собівартості:

$$\Delta C_{\text{соб}} = C_{\text{факт}} - C_{\text{факт}}^1, (43)$$

$$\Delta C_{\text{соб}} = 18737,12 - 17217,82 = 1519,56 \text{ тис.грн}$$

$$\text{Перевірка: } 12630 - 13980,26 + 1519,56 = 169,3 \text{ тис.грн}$$

Висновок: Таким чином, загальна с/в продукції збільшилась на 169,3 тис.грн, в тому числі під впливом фактору зміни обсягу виробництва с/в збільшилась на 12630 тис.грн, під впливом структурних змін знизилась на 13980,26 тис.грн, за рахунок собівартості збільшилась на 1519,56 тис.грн

2.7 Аналіз фінансових результатів:

При виконанні виконанні цього розділу проводимо оцінку виконання плану прибутку, рентабельності та фінансового стану підприємства.

2.7.1 Факторний аналіз прибутку від реалізації продукції:

На розмір прибутку від реалізації впливають такі фактори:

- обсяг реалізації
- структура реалізації
- собівартість
- рівень цін

Для визначення величини впливу цих факторів складається аналітична таблиця.

Таблиця №12

Вихідні дані для факторного аналізу прибутку

Показники	За планом	За планом на фактичний обсяг продаж	Фактично
1. Виручка від реалізації	30210	30415,5	30415,5
2. Собівартість продукції	18567,82	17217,56	18737,12
3. Прибуток	11642,18	11102,44	11678,38

Загальний вплив:

$$11678,38 - 11642,18 = 36,2 \text{ тис.грн}$$

Вплив окремих факторів визначають наступним чином:

А) вплив обсягу реалізації – різницею між множенням планового прибутку на відсоток перевиконання (недовиконання) плану реалізації виробів і плановим прибутком:

$$\Delta\Pi = 11642,18 * 1,0068 - 11642,18 = 79,166 \text{ тис.грн}$$

Б) вплив структурного фактору знаходять шляхом вилучення результату пункту „А” і різниці між плановим прибутком, перерахованим на фактичний обсяг реалізації та плановим прибутком (3-2-пункт „А”):

$$\Delta\Pi = (11102,44 - 11642,18) - 79,166 = -618,91 \text{ тис.грн}$$

В) вплив собівартості продукції порівнянням фактичної собівартості зі плановою, перерахованою на фактичний обсяг реалізації (4-3):

$$\Delta\Pi = 11678,38 - 11102,44 = 575,94 \text{ тис.грн}$$

Г) вплив відпускних цін – шляхом співвідношення виручки від фактичної реалізації з плановою, перерахованою на фактичний обсяг реалізації:

$$30415,5 - 30415,5 = 0$$

Перевірка:

79,166-618,91+575,94=36,2тис.грн.

Висновок: Прибуток збільшився на 36,2 тис.грн під впливом наступних факторів: за рахунок рост обсягу виробництва прибуток збільшився на 79,166тис.грн, за рахунок собівартості зменшився на 618,91тис.грн, за рахунок структурного фактору збільшився на 575,94тис.грн, відпускні ціни не вплинули, т.к. залишилися незмінними.

2.7.2 Аналіз рентабельності:

Із урахуванням наявності інформації у цьому розділі розрахуємо тільки один із видів рентабельності, а саме рентабельності реалізованої продукції. Рівень рентабельності реалізованої продукції обчислюється за формулою:

$$P_{\Pi} = \frac{\Pi_p}{OB_p} * 100\% , \text{ де(44)}$$

Π_p - прибуток від реалізованої продукції;

OB_p - обсяг реалізованої продукції.

Показник розраховується за планом та фактичний. На основі порівняння роблять висновок про виконання плану рівня рентабельності. Далі виконують факторний аналіз рівня рентабельності методом ланцюгових підстановок або методом абсолютних різниць. Для виконання факторного аналізу розраховуються такі показники:

- рівень рентабельності при плановому прибутку і обсягу реалізації перерахованому на фактичний обсяг реалізації;
- рівень рентабельності при фактичних показниках.

Плановий рівень рентабельності:

$$P_{nl} = \frac{\Pi_p^{nl}}{OB_p^{nl}} * 100\% = \frac{11642,18}{30210} * 100\% = 38,54\%$$

Рівень рентабельності при плановому прибутку і обсягу реалізації перерахованому на фактичний обсяг реалізації:

$$P_{ysl}^1 = \frac{11642,18}{30415,5} * 100\% = 38,27\%$$

Рівень рентабельності при фактичних показниках:

$$P_{\phi} = \frac{11678,38}{30415,5} * 100\% = 38,395\%$$

Загальний вплив:

$$\Delta P = 38,395 - 38,54 = -0,145\%$$

Вплив обсягу реалізації продукції: $38,27 - 38,54 = -0,27\%$

Вплив прибутку від реалізації продукції: $38,395 - 38,27 = 0,125\%$

Перевірка: $0,125 - 0,27 = -0,145\%$

Висновок: Рентабельність продукції в звітному періоді в порівнянні з плановим зменшилась на 0,145%. Таке зниження рентабельності зумовлено впливом обсягу, його збільшенням при тій же продуктивності, через що рентабельність зменшилася на 0,27%, а в результаті приросту прибутку рентабельність збільшилась на 0,125%.

2.7.3 Аналіз фінансового стану:

При виконанні цього розділу курсової роботи визначаються показники фінансової стабільності, ліквідності та платоспроможності підприємства.

Для оцінки фінансової стабільності розраховуються коефіцієнти:

1. Коефіцієнт концентрації власного капіталу (коефіцієнт автономії):

$$K_a = \frac{B_k}{B_B} > 0,5, \quad (45)$$

де B_k - власний капітал;

B_B - валюта (підсумок) балансу;

$$K_a^{нач} = \frac{2185}{3300} = 0,662$$

$$K_a^{кон} = \frac{2272}{2889} = 0,786$$

2. Коефіцієнт фінансової залежності (обернений до переднього коефіцієнту):

$$K_{\phi.з.} = \frac{B_B}{B_k}, \quad (46)$$

$$K_{\phi.з.}^{нач} = \frac{3300}{2185} = 1,51$$

$$K_{\phi.з.}^{кон} = \frac{2889}{2272} = 1,27$$

3. Коефіцієнт маневреності власного капіталу:

$$K_M = \frac{B_{ок}}{B_k + 3K_o} > 0,4 \div 0,6, \quad (47)$$

де $B_{ок}$ - власні оборотні кошти;

B_k - власний капітал;

$ЗК_д$ - залучений капітал довгостроковий.

$$K_M^{нач} = \frac{2208 - 1097}{2185} = 0,5$$

$$K_M^{кон} = \frac{1964 - 617}{2272} = 0,59$$

4. Коефіцієнт структури довгострокових вкладень:

$$K_{с.д.в.} = \frac{ДСЗ}{НОА}, (48)$$

де ДСЗ – довгострокові зобов'язання;

НОА – необоротні активи.

$$K_{с.д.в.}^{нач} = \frac{18}{1091} = 0,016$$

$$K_{с.д.в.}^{кон} = 0$$

5. Коефіцієнт довгострокового залучення коштів:

$$K_{д.з.} = \frac{ДСЗ}{ДСЗ + B_k}, (49)$$

$$K_{д.з.}^{нач} = \frac{18}{18 + 2185} = 0,0082$$

$$K_{д.з.}^{кон} = 0$$

6. Коефіцієнт співвідношення власних і залучених коштів:

$$K_{спів} = \frac{ПК + КСЗ}{B_{\kappa}}, \quad (50)$$

де ПК – позичений капітал;

КСЗ – коротко часові зобов'язання.

$$K_{спів}^{нач} = \frac{18 + 1097}{2185} = 0,51$$

$$K_{спів}^{кон} = \frac{617}{2272} = 0,27$$

7. Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів власними оборотними коштами:

$$K_3 = \frac{B_{OK}}{OK}, \quad (51)$$

де ОК – всі оборотні кошти.

$$K_3^{нач} = \frac{2208 - 1097}{2208} = 0,5$$

$$K_3^{кон} = \frac{1964 - 617}{1964} = 0,69$$

8. Коефіцієнт співвідношення необоротних і власних коштів:

$$K_{НОК / B_{\kappa}} = \frac{НОК}{B_{\kappa}} \geq 0,5 \div 0,8, \quad (52)$$

$$K_{НОК / B_{\kappa}}^{нач} = \frac{1091}{2185} = 0,5$$

$$K_{НОК / B_{\kappa}}^{кон} = \frac{922}{2272} = 0,41$$

де НОК – необоротні кошти.

9. Коефіцієнт співвідношення виробничих активів та витрат майбутніх періодів до валюти балансу:

$$K_{\text{ВАНМПП} / \text{В}_0} = \frac{\text{ВА} + \text{ВМП}}{\text{В}_0} \geq 0,5, (53)$$

де ВА – виробничі активи;

ВМП – витрати майбутніх періодів.

$$K_{\text{ВА}}^{\text{нач}} = \frac{1772}{3300} = 0,537$$

$$K_{\text{ВА}}^{\text{кон}} = \frac{1598}{2889} = 0,55$$

10. Коефіцієнт стабільності економічного зростання:

$$K_{\text{с.е.з.}} = \frac{\text{ЧП} - \text{ДА}}{\text{В}_к}, (54)$$

де ЧП – чистий прибуток;

ДА – виплачені акціонерам дивіденти:

$$K_{\text{с.е.з.}}^{\text{нач}} = \frac{8731,64}{2185} = 3,996$$

$$K_{\text{с.е.з.}}^{\text{кон}} = \frac{8758,785}{2272} = 3,86$$

Для оцінки ліквідності та платоспроможності розраховуються показники:

1. Коефіцієнт абсолютної ліквідності:

$$K_{a.l.} = \frac{ДС + КФВ}{КСЗ} \geq 0,2 \div 0,25, (55)$$

де ДС – грошові кошти;

КФВ – короткострокові фінансові вкладення;

КСЗ – короткострокові зобов'язання.

$$K_{a.l.}^{нач} = \frac{24+1}{1097} = 0,23$$

$$K_{a.l.}^{кон} = \frac{12+17}{617} = 0,21$$

2. Коефіцієнт швидкої ліквідності:

$$K_{ш.л.} = \frac{ДС + КФВ + ДЗ}{КСЗ} \geq 0,6 \div 0,9, (56)$$

де ДЗ – дебіторська заборгованість.

$$K_{ш.л.}^{нач} = \frac{2208 - 443 - 121 - 1207}{1097} = 0,4$$

$$K_{ш.л.}^{кон} = \frac{1964 - 224 - 77 - 1294}{617} = 0,6$$

3. Загальний коефіцієнт ліквідності:

$$K_{з.л.} = \frac{ПА}{КСЗ} \geq 2 \div 3, (57)$$

де ПА – поточні активи.

$$K_{з.л.}^{нач} = \frac{2208}{1097} = 2,01$$

$$K_{з.л.}^{кон} = \frac{1964}{617} = 3,18$$

Для загальної оцінки фінансового стану підприємства розраховуються показники ефективного використання майна.

Основними показниками є:

1. Рентабельність активів:

$$P_A = \frac{ЧП}{A_{cp}}, (58)$$

де ЧП – чистий прибуток;

A_{cp}

- середня величина активів.

$$P_A^{нач} = \frac{8731,64}{(3300 + 2889) / 2} = 2,82$$

$$P_A^{кон} = \frac{8758,785}{3094,5} = 2,83$$

2. Рентабельність поточних активів:

$$P_{ПА} = \frac{ЧП}{ПА_{cp}}, (59)$$

де $ПА_{cp}$ - середня величина поточних активів.

$$P_{ПА}^{нач} = \frac{8731,64}{(2208 + 1964) / 2} = 4,19$$

$$P_{ПА}^{кон} = \frac{8758,785}{2086} = 4,2$$

3.Рентабельність інвестицій:

$$P_{II} = \frac{\Pi_B}{B_B - KCЗ}, (60)$$

де Π_B - балансовий прибуток.

$$P_{II}^{нач} = \frac{11642,18}{3300 - 1097} = 5,28$$

$$P_{II}^{кон} = \frac{11678,38}{2889 - 617} = 5,14$$

4.Рентабельність власного капіталу:

$$P_{BK} = \frac{ЧП}{B_K}, (61)$$

$$P_{BK}^{нач} = \frac{8731,64}{2185} = 3,99$$

$$P_{BK}^{кон} = \frac{8758,785}{2272} = 3,86$$

5.Рентабельність реалізованої продукції:

$$K_{P.П.} = \frac{ЧП}{BP}, (62)$$

де BP – виручка від реалізації.

$$K_{P.П.}^{нач} = \frac{8731,64}{30210} = 0,289$$

$$K_{P.П.}^{кон} = \frac{8758,785}{30415,5} = 0,288$$

Висновок

Зробивши певні розрахунки можна проаналізувати фінансовий стан підприємства. За розрахованими коефіцієнтами видно, що підприємство є платоспроможним, тоб-то воно розраховується з усіма зобов'язаннями в певні строки. Підприємство в основному користується своїми власними засобами. Коефіцієнт співвідношення власних та залучених засобів показує, що підприємство є фінансово стійким та автономним. Коефіцієнт загальної ліквідності показує, що підприємство покриває поточні зобов'язання за кредитами та розрахунками за рахунок усіх активів (оборотних засобів підприємства).

Істотним для визначення кредитоспроможності підприємства є вивчення його фінансової стійкості. Фінансова стійкість підприємства – це такий стан підприємства, коли обсяг його майна (засобів) достатній для погашення зобов'язань, тоб-то підприємство є платоспроможним. За рівнем покриття різноманітних видів джерел суму запасів і витрат виділяють на декілька видів фінансової стійкості підприємства. У нашому випадку підприємство характеризується абсолютною стійкістю фінансового положення, тоб-то власні джерела формування обігових активів покривають запаси і витрати, які має підприємство.

Список використаної літератури:

1. Мних Є.В. Економічний аналіз: Підручник: Вид. 2-ге – Київ: Центр навчальної літератури, 2005р.
2. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия: 4-е изд., - Минск: ООО „Новое знание”, 2000г.
3. Шеремет А.Д., Сайфулин Р.С. Методика финансового анализа. – М.: ИНФРА – м, 1995г.
4. Економічний аналіз: навч. Посібник/ за ред. М.Г. Чумаченко. – К, 2003р.